10/02/2020

10 Φεβρουαρίου 1947 – Τα Δωδεκάνησα γίνονται ελληνικά

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

ΝΙΚ. Α. ΒΕΝΤΗΡΗΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΣΕΛΙΔΕΣ 4

ΟΙ ΤΕΣΣΑΡΕΣ ΑΠΕΦΑΣΙΣΑΝ ΟΜΟΦΩΝΩΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΔΟΣΙΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΒΟΡΡΑΝ

ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Ο κ. ΜΟΛΟΤΩΦ ΗΡΕ ΤΑΣ ΑΝΤΙΡΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ

Πῶς ἐλήφθη ἡ ἱστορικὴ ἀπόφασις ἀπὸ τὴν Διάσκεψιν

ΠΑΡΙΣΙΟΙ, 27. — Ἰδιαιτέρα ὑπηρεσία. — Ἡ διάσκεψις τῶν Τεσσάρων ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν ἀπεφάσισεν ΟΜΟΦΩΝΩΣ, κατὰ τὴν ἀποψινὴν της συνεδρίασιν τὴν ἀπόδοσιν τῆς Δωδεκανήσου εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ο Ρώσσος ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν ἐπροξένησε καταπληξιν εἰς τοὺς συναδέλφους του, ἀποδεχόμενος τὴν λύσιν αὐτὴν τοῦ Δωδεκανησιακοῦ ζητήματος, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀντιρρήσεως. Ἡ κατάπληξις τῶν ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Μ. Βρεταννίας, Ἡνωμένων Πολιτειῶν καὶ Γαλλίας, ἰδίᾳ δὲ τοῦ κ. Μπεβὶν, ὑπῆρξεν ἐμφανεστάτη.

Οὕτω μετὰ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, τὰ Δωδεκάνησα θὰ ἐπανέλθουν ὑπὸ τὴν Ἑλληνικὴν κυριαρχίαν ὑπὸ μόνον τὸν ὅρον τῆς μὴ ὀχυρώσεώς των.

Η ΔΗΛΩΣΙΣ ΤΟΥ κ. ΜΟΛΟΤΩΦ

Η ΒΟΥΛΗ ΚΑΙ Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΣ ΕΝ ΑΝΑΜΟΝΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΑΝΑΓΓΕΛΙΑΣ ΤΟΥ ΓΕΓΟΝΟΤΟΣ

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΥ κ. ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

ΡΟΔΟΣ
ΚΑΛΥΜΝΟΣ
ΚΑΣΟΣ
ΚΩΣ
ΚΑΡΠΑΘΟΣ

Ήταν 10 Φεβρουαρίου του 1947 όταν υπογραφόταν στο Παρίσι η συνθήκη ειρήνης μεταξύ των Συμμάχων Δυνάμεων και της Ιταλίας. Σύμφωνα με την ιστορική συμφωνία «η Ιταλία εκχωρεί εις την Ελλάδα εν πλήρει κυριαρχία τας νήσους της Δωδεκανήσου τας κατωτέρω απαριθμωμένας ήτοι: Αστυπάλαιαν, Ρόδον, Χάλκην, Κάρπαθον, Κάσον, Τήλον, Νίσυρον, Κάλυμνον, Λέρον, Πάτμον, Λίψον, Σύμην, Κω, και Καστελόριζον ως και τας παρακειμένας νησίδας». Η ελληνική πλευρά διευκρίνιζε, κατά την υπογραφή, ότι με τον όρο «παρακείμενες» εννοούνται οι «υπό ιταλικήν κυριαρχίαν» κατά την είσοδο της Ιταλίας στον πόλεμο.

Η συμφωνία συνυπογραφόταν, πέραν της Ελλάδας και της Ιταλίας, από άλλα είκοσι κράτη που είχαν πολεμήσει τον ιταλικό φασισμό. Η Τουρκία ούτε θέση, ούτε λόγο είχε σ’ αυτήν.

Τα Δωδεκάνησα αποδίδονταν στη μητέρα-πατρίδα κατά την κλασική έκφραση της εποχής με καθυστέρηση περίπου δύο χρόνων από το τέλος του Β’ Παγκοσμίου Πολέμου. Η ένωση των νησιών αναβλήθηκε, κατά κάποιο τρόπο, επί τρεισήμισι

δεκαετίες από μια άτυχη συγκυρία. Είχαν μεταβιβαστεί στην Ιταλία από την Οθωμανική Αυτοκρατορία τον Μάιο του 1912, μετά τον ιταλο-τουρκικό πόλεμο. Έτσι, κατά την έναρξη του Α’ Βαλκανικού Πολέμου, τον Οκτώβριο της ίδιας χρονιάς, ιταλοκρατούνταν. Ενώ είναι βέβαιο ότι σε διαφορετική περίπτωση θα απελευθερώνονταν τότε από τις ελληνικές δυνάμεις, όπως και τα άλλα νησιά στο Αιγαίο.

31 Μαρτίου 1947
Ο λαός της Δωδεκανήσου με επικεφαλής το Δήμαρχο Ρόδου γονυκλινής και με δάκρυα στα μάτια παρακολουθεί την πρώτη έπαρση της Κυανολεύκου εις τον βωμό της πατρίδος μετά από 630 χρόνια σκλαβιάς

Αν και στο πλαίσιο της ανεφάρμοστης Συνθήκης των Σεβρών (1920) η Ιταλία «παραιτείται υπέρ της Ελλάδος πάντων των δικαιωμάτων και των τίτλων αυτής επί των παρ’ αυτής κατεχομένων νήσων του Αιγαίου… ως και των εξ αυτών εξαρτημένων νησίδων» δεν επαναλήφθηκε το ίδιο τρία χρόνια αργότερα στη Λοζάνη.

Είκοσι λεπτά της ώρας χρειάστηκαν για να ολοκληρωθεί η υπογραφή, στις 10 και 32 λεπτά το πρωί εκείνης της Δευτέρας. Από την ελληνική πλευρά υπέγραψαν ο γενικός διευθυντής του υπουργείου Εξωτερικών Λ. Μελάς και ο πρεσβευτής στη Γαλλία Ρ. Ραφαήλ. Από την ιταλική ο πρέσβης Αντόνιο Μέλι Λούπι και πρώτος από τους συμμάχους ο σοβιετικός εκπρόσωπος.

Το γεγονός έγινε δεκτό στα Δωδεκάνησα «με πανδαισία χαράς». Έπειτα από 213 χρόνια κυριαρχίας των Ιωαννιτών ιπποτών, 390 χρόνια τουρκικής, 31 ιταλικής, 2 γερμανικής και 2 αγγλικής κατοχής.

Η εκχώρησή τους ήταν η μοναδική εθνική διεκδίκηση που ικανοποιήθηκε τότε. Δικαιωματική με, αλλά ελάχιστη και μη επαρκή αναγνώριση της ελληνικής συμβολής της στην αντιφασιστική νίκη και των εθνικών διεκδικήσεών της.

Μαζί με την ελληνοϊταλική υπογράφονταν τέσσερις ακόμη συνθήκες με τους άλλους δορυφόρους της χιτλερικής Γερμανίας (Ρουμανία, Βουλγαρία, Ουγγαρία και Φιλανδία). Η κάθε συνθήκη με τις χώρες αυτές συνυπογραφόταν από όσα κράτη είχαν μετάσχει στη διαδικασία της συνθηκολόγησής της.

Έτσι, τελείωνε και τυπικά η εμπόλεμη κατάσταση και διακανονίζονταν, σε πολύ γενικές γραμμές, στη βάση των αρχών του ΟΗΕ οι διακρατικές σχέσεις των εμπλεκόμενων χωρών. Αν και με πολλές πικρίες και σφοδρές κριτικές, κυρίως από μέρος των μικρών κρατών. Ανάμεσά τους και ελληνικές για την τύχη της Κύπρου και της Β. Ηπείρου.

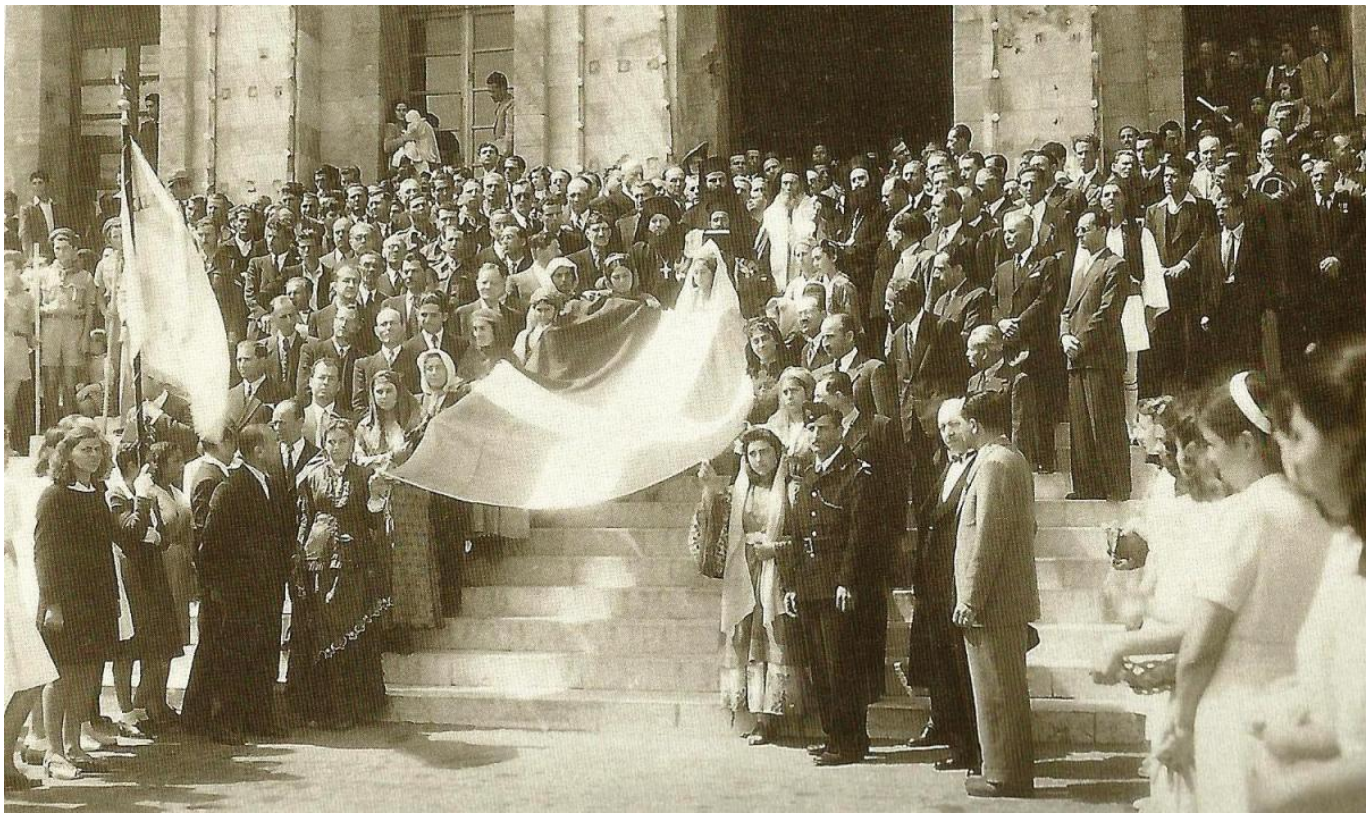

Η μαρτυρία του Μπερνς
Χρειάστηκαν 2 λεπτά για να συνέλθουμε…

Παραμονές της Συνδιάσκεψης Ειρήνης στο Παρίσι (Ιούλιος-Οκτώβριος 1946)

προεξοφλούνταν το ναυάγιο για το Δωδεκανησιακό λόγω της σοβιετικής άρνησης. Όταν στη διάσκεψη των τεσσάρων υπουργών Εξωτερικών (Βρετανία, Γαλλία, ΕΣΣΔ και ΗΠΑ) ο Β. Μολότοφ συμφώνησε αμέσως για την παραχώρηση στην Ελλάδα, αυτό θεωρήθηκε έκπληξη. Έχουν γραφτεί πολλά και διάφορα για το γεγονός (27 Ιουνίου 1946). Η μαρτυρία του Αμερικανού υπ. Εξωτερικών:

«... Η συνεδρίαση της ημέρας εκείνης άρχισε με άγονη συζήτηση για τη ναυσιπλοΐα στον Δούναβη. Ο Μολότοφ επέμενε ότι η πλωτή αυτή οδός έπρεπε να παραμείνει υπό τον έλεγχο των παρακτίων κρατών, δηλ. της Σοβιετικής Ένωσης. Κατόπιν συζητήθηκαν διάφορα δευτερεύοντα θέματα και περιέργως οι Σοβιετικοί συνεφώνησαν για τις οικονομικές διατάξεις των σχεδίων ειρήνης με τη Ρουμανία. Εντυπωσιάστηκα με το γεγονός αυτό και σκέφτηκα να βολιδοσκοπήσω τις σοβιετικές διαθέσεις. Γι' αυτό μεταξύ σοβαρού και αστείου είπα στο Μολότοφ:

Η συνεδρίαση θα τελειώσει καλά, αν διεκανονίζετο και το θέμα της Δωδεκανήσου.
Η έκπληξη όλων μας υπήρξε μεγάλη όταν ακούσαμε τον Μολότωφ να απαντά:
Η σοβιετική αντιπροσωπεία δεν έχει αντίρρηση. Ο Μπέβιν δεν μπορούσε να πιστέψει και ρώτησε: -Δηλαδή κ. Μολότοφ θέλετε να πείτε ότι συμφωνείτε να δοθούν τα Δωδεκάνησα στην Ελλάδα;
Μάλιστα, αυτή είναι η έννοια των λόγων μου, απάντησε ο Μολότοφ.
Ας ανασάνουμε δύο λεπτά ώστε να συνέλθουμε, είπα εγώ... (από τις αναμνήσεις του Τζέιμς Μπερνς με το χαρακτηριστικό τίτλο Τα χαρτιά στο τραπέζι).
Σύμφωνα με τον αείμνηστο αρθρογράφο του Έθνους Βάσο Γεωργίου, ανταποκριτή του Ριζοσπάστη και ΕΑΜικών εντύπων στο Παρίσι, το ίδιο γεγονός περιγράφεται ως εξής: «Θέμα Δωδεκανήσου δεν υπήρχε στην ημερήσια διάταξη... Μετά τη ρύθμιση του ζητήματος αυτού (γαλλο-ιταλικά σύνορα) ο κ. Μπερνς πρότεινε να συζητηθεί το Δωδεκανησιακό. Ο Μολότοφ συμφώνησε αμέσως και δήλωσε ότι τα Δωδεκάνησα είναι ελληνικά και πρέπει να αποδοθούν στην Ελλάδα υπό τον όρο του αφοπλισμού τους. Η πρόταση του Μολότοφ έγινε ομόφωνα δεκτή...», οι πληροφορίες του αντλούνται από τη σοβιετική αντιπροσωπεία).